

गणराज्य

तुम्ही वेगवेगळे खेळ खेळता ना? कोणकोणते खेळ खेळता? क्रिकेट, कबड्डी, खो-खो असे अनेक.

तुमच्या टीममध्ये तुम्ही कुणाला तरी कॅप्टन म्हणून निवडता ना? हो. मग कॅप्टन निवडताना तुम्ही काय पाहता? त्या कॅप्टनचे आई किंवा वडील तो खेळ खेळतात की नाही? नाही. त्या कॅप्टनचे नातेवाईक खेळ खेळतात की नाही? नाही. मग आपण काय पाहतो तर तो व्यवस्थित खेळतो की नाही? तो सर्व टीमला सोबत घेतो की नाही? बरोबर?

चला दुसरा एक प्रश्न. आपल्या देशाच्या राष्ट्रपती कोण आहेत? द्रौपदी मुरमू.

त्यांचे वडील राष्ट्रपती होते ना? नाही मग आई असेल? आजी तरी असेलच. नाही? मग घरातला कोणीच राष्ट्रपती नसताना एक आदिवासी महिला या देशाची राष्ट्रपती बनू शकली. कशामुळं? फक्त संविधानामुळे. संविधानातल्या गणराज्य या शब्दामुळे.

संविधान येण्यापूर्वी भारतात जनतेचे प्रतिनिधी कसे निवडले जायचे? पूर्वी आपल्याकडे, राजा असायचा आणि राजा नंतर राज्य कोणाचं राज्य असेल हे लोकं ठरवायचे की आधीच ठरलेलं असायचं? तर आधीच ठरलेलं असायचं. कोण राजा व्हायचं? राजाची मुलगी, बरोबर? - नाही - मग कोण? तर राजाचा मुलगा!

आपण राजेशाही झुगारली आणि लोकशाही गणराज्य स्वीकारलं. म्हणजे देशाचा प्रमुख, राज्याचा प्रमुख, शहर प्रमुख, गावाचा प्रमुख तसेच राष्ट्रपती या सर्वोच्च स्थानी असणारी व्यक्ती वंशपरंपरेने निवडली जात नाही तर ती लोकांकडून निवडलेली जाते, याला म्हणतात गणराज्य.